

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De missionibus Diuinarum Personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

fit aliquid proprium solius personæ Patris, an verò sit aliquid commune Spiritui Sancto cui non opponitur; semper enim valet argumentum: illud non est proprietas constitutiva personæ Patris, sed est aliquid commune illi cum Spiritui Sancto, per quod non opponitur Spiritui Sancto magis, quam per essentiam, sed per paternitatem non opponitur magis Spiritui Sancto, quam per essentiam, ergo paternitas non erit aliquid constitutivum, & distinctivum personæ Patris magis quam essentia.

Solutio prima dubitationis. Ad primam Resp. neg. sequi Patrem, & Filium esse duo principia spiratiua etiam si spirent quia Pater & Filius: quia principium (quod) ut dixi significat in recto voluntatem quæ vnica est. Sicut ergo Pater, & Filius sunt vnus Deus, quia Deitas vna est, sic sunt vnus Spiritor, quia vna est vis spiratiua. Dices principium (quod) dicit personam Patris, & Filij, sed Pater, & Filius, non sunt vna persona, ergo non sunt vnum principium (quod.)

Resp. disting. maiorem, principium (quod) dicit personam solam & principaliter, nego. Dicit personam quatenus determinatiuam volitionis concedo. Pater autem & Filius quamuis non sint vna persona, vna tamen sunt volitio, & vnus principium spirans.

Solutio secunda. Ad secundam Resp. Principium spiratiuum non denominari per spirationem actiuam tanquam per formam denominantem, sed tanquam per viam, & tendentiam ad terminum: forma enim denominans spiratorem, est vis spiratiua, cuius tendentia est spiratio; sicut agens denominatur per vim actiuam ut formam, per actionem autem tanquam per tendentiam ad terminum. Similiter Spirator denominatur per volitionem ut determinatam relationibus Patris, & Filij, quamuis denominetur per spirationem tanquam per viam virtutis spiratiuæ ad personam productam. Quado ergo dicitur omne concretum constitui per abstractum eiusdem nominis distinguendum est per abstractum eiusdem nominis tanquam per formam constituentem, nego, tanquam per tendentiam, concedo. Similiter enim Pater sub ratione generantis constituitur per generationem actiuam, tanquam per viam, non tanquam per formam constituentem.

Solutio tertia. Ad tertiam nego solam spirationem actiuam esse vnicam in Patre, ac Filio, certum enim est quod voluntas etiam vnica est quæ denominatur vnus Spirator. Neque hinc sequitur denominari etiam debere vnā personam, per vnā essentiam. Disparitas enim est, quia nomen (personæ) in eo differt ab illis concretis, quod hypostasis in eo significetur, & tanquam rectum nominis concreti, & tanquam forma, vnde necesse est, ut vbi sunt tres personalitates, sint etiam tres personæ, cum tamen in alijs concretis v. g. in nomine (Spirator) persona in obliquo tantum significet personam, ideoque mirum non est, quod plures illæ hypostases vnū constituent spiratorem, licet constituent plures personas.

Solutio quarta. Ad quartam Resp. Patrem, & Filium referri ad Spiritum Sanctum, per paternitatem & filiationem, tanquam per fundamentum, & subiectum relationis, non tanquam per relationem ipsam: Paternitas enim & Filiatio est id quod refertur ad Spiritum Sanctum, spiratio autem actiuæ est id quod refertur. In omni enim relatione necesse est distinguere id quod refertur, ab ipsa relatione, spiratio ergo passiuæ respicit Patrem, & Filium tanquam id quod habet correlationem, non tanquam correlationem, quia terminus correlationis passiuæ, non est aliud quam spiratio actiuæ: quamuis spiratio passiuæ respiciat Patrem & Filium tanquam principia alioqui ab illis non distingueretur.

Principium per se requisitum. Ex quibus sequitur omnino, Patrem & Filium spirare tanquam duo supposita per se ita requisita ad spirationem, ut si vnus tantum spiraret, alius necessa-

rius esset Spiritus Sanctus, ut recte docent Suar. Vasq. & alij, contra Durandum, & Scotum, quia Spiritus essentialiter exigit distingui à Patre, & Filio, non potest autem distingui nisi procedat, ergo exigit essentialiter ab vtroque procedere. Deinde quidquid conuenit Deo per se illi conuenit, non per accidens, imò cum Spiritus procedat ut amor mutuus debet à duobus procedere.

QVÆSTIO IV.

Proprietates communes tribus personis.

Quatuor superesse adhuc videntur quæ dicantur de mysterio Trinitatis, eaque tribus personis communia: Missio, Circuminfessio, Aequalitas, modi loquendi de hoc mysterio, sed hæc duo vltima satis exposita videntur quæst. 2. sect. 6.

SECTIO I.

De missionibus diuinarum personarum.

S. Thom. q. 43.

Quatuor de missione personarum diuinarum disputari video à Doctoribus. Primum est existentia missionis personarum diuinarum. Secundò, quidditas missionis huius. Tertio, quidditas missionis inuisibilis. Quarto, quidditas missionis inuisibilis.

S. I.

Verum persona diuina reuera dicantur mitti.

Ratio dubitandi primò est, quia omnia scripturæ loca in quibus personæ diuinæ dicuntur mitti, & dari facile possunt explicari de donis creatis, quæ per illas dantur, & per quæ persona ipsa diuina dicitur esse de nouo præsens, ergo frustra dicuntur personæ ipsæ diuinæ mitti.

Secundò, si persona diuina mitti diceretur ex eo quod procedit ab altera, daretur inæqualitas inter personam procedentem, & personam producentem, nam mittere quandam significat authoritatem in rebus creatis, si autem in diuinis (missio) non idem significat quod significat in creatis, impropria significatio est. Confirm. quia constat inter Theologos, non mitti Angelos superiorum ordinum: ergo multò minus personæ diuinæ dicuntur mitti.

Tertio, Missio non significat nisi processionem æternam personæ vnus ab altera, cum nouo aliquo effectu producto ad extra, sed hoc non sufficit, ut persona vna dicatur mitti, alioqui creatio mundi & continuata eius conseruatio dici posset missio.

Dico primò, certum omnino est ex fide, personas diuinæ Filij & Spiritus Sancti verè ac propriè dici missas, non tantum ratione creatorum donorum, sed etiam ratione sui. Probant Catholicum dogma illud innumeris scripturarum, & Patrum testimonijs Rujia disp. 108. sect. 1. & seq. Suar. lib. 12. c. 1. Petau. Mihi res comperta videtur vbi tam expressæ scripturæ sunt.

Primò enim in toto Ioan. Euangelio nihil habetur frequentius, c. 3. *Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum.* c. 4. *Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me.* c. 6. *Sicut misit me viuens Pater.* Neque dicas Filium Dei dici missum ratione humanitatis assumptæ, non autem ratione personæ increatæ; sicut enim mortuus dicitur Deus, eo quod mortua sit humanitas, sic dicitur missus ex eo quod missa sit humanitas. Contra enim est, quia licet Christus missus dici possit etiam ratione assumptæ humanitatis, tamen ratione personæ magis propriè missus est, quia missio ut pater dicit præexistentiam eius qui mittitur, sed sola persona Verbi præexistit incarnationi, ergo per incarnationem maxime propriè dicitur mitti persona Verbi. Accedit communis

Prima dubitatio.

Secunda.

Tertia.

Conclusio affirmans.

Missio Verbi.

& certa Patrum omnium expositio, missionem tribuentium ipsi personæ Verbi.

Missio
Spiritus
Sancti.

Secundò de missione Spiritus Sancti non loquuntur obscurius scripturæ Ioan. 14. 15. 16. *Quem mittet Pater in nomine meo: cum abiero mittam eum ad vos*, quæ omnia intelligunt Patres de personâ ipsâ increatâ Spiritus Sancti quæ dicatur dari & mitti, non autem dona illius tantum, vt constabit §. 3. nunc probatur ex Apost. ad Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis*, vbi manifestè distinguitur datio Spiritus Sancti, ab infusione charitatis, ideòque personâ ipsâ donum est ex propria sua ratione. Imò si ratione donorum duntaxat Spiritus Sanctus diceretur mitti, Pater etiam mitti diceretur, quod communiter negant Patres, & Theologi.

Quid missio
exigat.

Tertiò, ad missionem personæ tria solum sunt necessaria processio æterna, effectus aliquis de nouo productus, vbi facta dicitur missio, manifestatio nouæ personæ illius diuinæ tanquam præsentis, ex eo quod posito tali effectui, non potest non esse præsens, adè vt si per impossibile personâ illa non esset vbique per immensitatem, deberet ex vitalis effectus fieri præsens. Illa tria reperiuntur sæpius quando personæ diuinæ dicuntur mitti, ergo illæ propriè dicuntur mitti.

Solutio
primæ dubitationis.

Ad primam Resp. satis ostensum esse personas ipsas diuinas mitti propriè ratione sui, & non solum ratione donorum creatorum, nam etiam ipsæmet dona sunt, vt fusissimè probat Ruiz. sect. 1. concl. 2. præsertim Spiritus Sanctus, cuius hoc proprium nomen est.

Solutio
secundæ.

Ad secundam Resp. nullam argui ex missione inæqualitatem personæ mittentis, & personæ missæ, quod sæpè fuit argumentum Arianorū & Anomeorū. Sæpius etiā reiectum ab Athanasio, August. Ambros. & alijs, qui ostendunt ex missione inferri debere potius æqualitatem, quàm inæqualitatem, significatur processio æterna, & temporalis manifestatio personæ præsentis, non autem autoritas, vel imperium, quæ designari solent per missionem in rebus creatis, in Deo autem loco imperij processio est, quæ multò est nobilior quàm imperium. Ad confirm. fateor Angelos superiores non mitti, quia missio in illis argueret imperfectionem, motum scilicet localem, imperium, operationem humilem, in diuinis personis nihil tale arguit missio, vt patet.

Ad tertiam vt respondeatur videndum est.

§. II.

Quid propriè sit missio diuinarum personarum, & quanam exigat.

Quatuor video considerari debere in hac missione, ex quibus tota eius quidditas coalescit. Primum est personâ mittens. Secundum personâ missâ. Tertium processio æterna. Quartum effectus externus manifestatiuus personæ diuinæ vt præsentis.

Prima
dubitatio

Ratio enim dubit. primò est, quia missio propriè dicta esse potest si omnia illa includat, quæ includit missio in creatis, sed ad missionem in creatis nemo dixerit requiri processionem missi à mittente, ergo neque requiritur in diuinis, quid? enim pertinet ad missionem processionem. Deinde si requiruntur ad missionem processionem, & effectus ad extra, vel vtrumque dicit missio in recto, vel dicit alterum in obliquo, primum dici non potest, quia in omnibus compositis accidentalibus vnum componens dicitur in recto, alterum in obliquo: non secundum, quia non apparet quare potius vnum sit obliquum quàm alterum.

Secunda.

Secundò, si requiritur effectus externus manifestans præsentiam personæ quæ mittitur, ille vel esse potest donum aliquod naturale, vel requiritur donum supernaturale, non primum, quia sic etiam peccatoribus darentur personæ diuinæ: non secundum, quia patet

missionem visibilem fieri per solum effectum naturalem. Imò si donum supernaturale requiritur, vel illud esse potest solum donum gratiæ, vel sufficit donum aliud quodlibet, non primum, quia per alia etiam dona supernaturalia sufficienter manifestatur præsentia personæ missæ, si secundum malè diceretur quod sapientia non habitat in corpore subdito peccatis.

Tertia.

Tertiò, si personâ diuinâ idè mittitur, quia datur, poterit etiam mitti personâ producens, nam ipsa etiam tota Trinitas donatur. Imò Isaia 48. personâ Verbi dicitur mitti à Spiritu Sancto, *Dominus misit me, & Spiritus eius.*

Assensio

Dico secundo, ad missionem propriè dictam personæ diuinæ requiritur processio personæ quæ mittitur à personâ mittente: deinde aliquis effectus nouus manifestans præsentiam personæ missæ: ideòque nulla personâ mittitur nisi producta, nulla mittit nisi producens. Ita communiter omnes Theologi.

Requiritur
processio.

Primæ partis ratio clara est, præter testimonia Patrum quæ congerit Ruiz disp. 108. sect. 3. vt aliquis mitti ab alio dicatur, necesse est vt mittens induat aliquo modo in voluntatem illius qui mittitur, influxus ille in creatis est imperium, in diuinis esse non potest nisi processio, in qua mittens communicat personæ productæ voluntatem faciendi aliquid de nouo quo manifestet suam præsentiam, ergo ad missionem in diuinis exigitur productio.

Effectus
nouus manifestans
præsentiam.

Secunda pars, de nouo effectui qui producat ad extra est etiam communis, quia omnis missio etiam creata dicit duplicem respectum, alterum ad principium mouens voluntatem, alterum ad terminum quo peruenitur à personâ missâ, in creatis (vt dixi) respectus ad principium mouens, est tantum moralis, per imperium aut consilium, quibus voluntas mouetur ad aliquid nisi fortè aliquando velis illum esse physicum quando sol v.g. mittit splendorem, ignis calorem, flos odorem. In Deo autem ostendi respectum illum esse solam productionem, alter respectus in creatis fit per mutationem loci, vel per nouam autoritatem, quæ duo in diuinis locum non habent, vbi tamen debet esse non noua præsentia, neque autoritas noua, sed tantum operatio noua manifestans præsentiam quæ iam erat, ergo in omni missione personæ diuinæ necesse est vt producat ad nouum effectus.

Qualis ille
sit.

Cuiusmodi autem esse possit effectus ille disputant Theologi. Mihi sanè videtur vniuersim dici posse illum esse necessariò debere talem vt exigeret præsentiam personæ diuinæ, si per impossibile illa non esset ibi per immensitatem. Ratio est, quia vt aliqua personâ mitti dicatur, vel debet de nouo esse præsens alicui termino, vel nouo modo debet manifestari, quod ibi necessariò sit præsens, personâ diuinâ non est de nouo præsens loco, ergo nouo modo debet manifestari, quod necessariò sit præsens; hoc non fit nisi per nouum aliquem effectum qui esse non possit sine illius præsentia, ergo aliquis huiusmodi effectus ad omnem missionem requiritur.

Persona
mittens &
missa.

Tertia pars, de personâ quæ mittit, & ea quæ mittitur, ex præcedentibus sequitur; si enim ad missionem exigitur productio, certè nulla personâ mittit nisi quæ producit, neque vlla mittitur nisi quæ producit.

Solutio
primæ dubitationis.

Ad primam Resp. satis ostensum esse quare in creatis missio non requirit productionem quæ requiritur in missione diuinâ; debet enim mittens mouere personam missam, vt velit aliquo tendere: motio illa voluntatis in Deo non potest esse nisi productio. Sanctus aliquis Deum mouens per orationem vt velit aliquid facere, non propterea mittit Deum, quia non mouet vt superior, aut tanquam æqualis potestatem habens mouendi, quod ad missionem requiritur. Quod addebat de recto & obliquo fuscè disputari video,

video, & facis inutiliter, quia vtrumque sine incommodo dici potest, non enim est absurdum dicere, quod missio est processio aeterna connotans talem effectum externum, vel quod est productio effectus externi noui connotans processionem aeternam.

Solutio
secunda. Ad secundam Resp. dona naturalia non sufficere ad missionem personae diuinæ iuxta vulgarem modum loquendi Doctorum, qui volunt tunc solum personam diuinam mitti, quando manifestatur eius praesentia per effectum supernaturalem, imò (vt statim dicam) missio visibilis quando fit per solum effectum naturalem semper habet adiunctum effectum aliquem inuisibilem gratiae sanctificantis sine qua nunquam esse solet missio inuisibilis, vel certe sine ordine ad illam.

Solutio
tertia. Ad tertiam Resp. personas diuinæ omnes posse dari, solas autem personas productas mitti. Si Pater aeternus esset incarnatus, non esset missus ratione personae, sed solum per communicationem idiomaticam, ratione naturae assumptae; apud Isaiam quando dicitur Spiritus Sanctus misisse Filium, sermo est de Christo vt homines, non de illo vt Deo.

§. III.

Quid sit missio cum visibilis, cum inuisibilis.

Quid illa sit. **M**issionem diuinarum personarum Scolastici communiter asserunt, aliam esse visibilem, aliam esse inuisibilem: illa fit per effectum aliquem externum qui sensu percipitur, qualis fuit apparitio columbae in baptismo Christi, linguae igneae super Apostolos lapsae in Pentecoste: Altera vero missio appellatur, quae fit per effectum aliquem purè spiritualem, qualis est gratia habitualis.

Prima difficultas. Ratio ergo dubit. primò est, quia non apparet, quomodo quoties infunditur animae iusti gratia sanctificans detur aut mittatur Spiritus Sanctus, aut etiam tota Trinitas, quia per illum effectum persona diuina non est nouo modo praesens, quo posito Deus non esset praesens animae iusti, si non esset vbique per immensitatem, sed si Deus non esset immensus posito dono gratiae non esset praesens animae iusti, quia gratia non est vnio nisi affectiua, quae tota esse potest inter absentes, vel si velis, est vnio cum Deo, vt obiecto cognito, & amato, quae non exigit neque infert physicam praesentiam, ergo, &c.

Secunda. Secundo, videtur omnino quod missio inuisibilis fieri non potest sine dono gratiae, ita vt per solam condonationem peccati Spiritus Sanctus mittatur, & veniat in animam, quia omnis missio nouum aliquem exigit effectum, hic nullus erit effectus nouus, ergo non potest esse missio posita illa sola extrinseca condonatione sine infusione gratiae.

Tertia. Tertio, apparitio differt à missione, sed missio purè visibilis est solum apparitio, ergo si fit purè visibilis non erit apparitio.

Conclusio. Dico tertio, nunquam infunditur de nouo gratia sanctificans animae iusti, neque augetur quin verè ac propriè mittatur, & de nouo veniat in eam persona ipsa Spiritus Sancti, ita docent communiter Scholastici & probabitur fusiùs prima secunda.

Scriptura. Primò ex pluribus scripturis, qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo: accipietis virtutem superuenientis Spiritus Sancti in vos: membra vestra templum sunt Spiritus Sancti qui in vobis habitat.

Secundo, eximia sunt eam in rem Patrum testimonia, Cyrilli, Athanasij, Augusti, Ambrosij, vide Ruiz. disp. 108. sect. 1. Mihi afferenda videtur solida ratio, quae clare pateat quomodo absque metaphora vlla, verè ac propriè diuina persona Spiritus Sancti dicatur mitti & dari posita gratia, ita vt nouo

modo sit praesens animae. Videtur autem illa vera ratio, quia si posita gratia ita perfectè inclinatur persona Spiritus Sancti ad praesentiam cum anima iusti, vt si non esset vbique, quæreretur omnino illius realem praesentiam, certe per gratiam mittitur & datur animae iusti Spiritus Sanctus, & non sola eius dona, sed amor gratiae comes ita inclinatur amantem ad praesentiam dilecti, vt quantum potest illam quærat, & in illam feratur, ergo persona diuina verè mittitur, & datur per gratiam, cum inclinetur per eam Spiritus Sanctus ad perfectissimam praesentiam. Deinde tunc datur animae persona Spiritus Sancti, quando Spiritus Sanctus anima possidet, sed per gratiam datur ei nouo titulo, vt Pater, vt Dux, vt Sponsus, ergo datur ei, &c. Vnde

Ad primam patet quomodo tota Trinitas, & speciatim persona Spiritus Sancti praesens esse incipiat animae iusti, non tantum vnione affectiua, vel etiam vt obiectum cognitum, & amatum, sed propter inclinationem praesentiae quam amor tribuit Spiritui Sancto.

Ad secundam Resp. personam diuinam posse mitti, & donari per solam condonationem peccati sine vlla infusione physica gratiae, quia sufficit ad missionem, mutatio moralis vt fusè dictum est in tract. de poenit.

Ad tertiam Resp. apparitionem personae diuinæ vt praesentis non differre ab eius missione, si ei accedat processio personae productae, vnde fateor posse fieri missionem purè visibilem sine missione inuisibili, qualis sine dubio fuit apparitio columbae in baptismo Christi, cui nulla de nouo collata est gratia. Fateor tamen quod in alijs casibus nunquam est facta missio visibilis, quin coniunctam habuerit missionem inuisibilem, cuius etiam signum fuit. Reliqua quæ de vtraque missione quæri solent facilia sunt, & ferè quaestiones sunt de solo nomine.

SECTIO II.

De circuminsessione diuinarum personarum.

S. Thom. quæst. 42. art. 5.

Sic video appellari communiter à Theologis mutua immantiam, inhabitationem, & praesentiam vnus personae diuinæ in alijs duabus, quam Dionys. c. 2. de diuin. nominib. vocat personarum aliarum in alijs omnino coniunctam & nullam cum parte confusam mansionem & sedem. & Damasc. l. 1. fidei c. 19. immantiam & stabilitatem hypostaton inuicem, nam ipsae inseparatae, & inabscedentes sunt ab inuicem, inconfusam habentes circuitiōnem, non quod commiscerentur, aut confundantur, sed inuicem inhabitentur. De hac video quæri breuiter posse duo, an sit, & quid sit, mutua illa personarum diuinarum in alijs inhabitatio.

§. I.

Existencia circuminsessionis inter diuinas personas.

Id est vtrum verè dici possit quod Pater sit & habitet in Filio, ac Spiritu Sancto, Filius in Patre, ac Spiritu Sancto, Spiritus Sanctus in Patre, & Filio.

Ratio dubitandi est primò, quia non potest vna persona diuina esse in alia, v.g. Pater in Filio, quin dicatur Deus esse in Deo, & Pater in Patre, sed dici non potest vtrumque illud, ergo vna persona non est in alia. Prob. maior, quia Pater qui est in Filio, est Deus, & Filius similiter Deus est, ergo si Pater est in Filio, Deus est in Deo, similiter si Filius est in Patre, omne quod est in Filio est in Patre, sed Pater est in Filio, ergo Pater in Patre.

Secundo,

Ratio.

Dubitationes solutae.